

'Organisaties activiteiten laten aanbieden'

OPINIE
ZWEMBADEN

door Ronald ter Hoeven

LOCHEM - De berichtgeving over het faillissement van het sport- en recreatiecentrum De Beemd in Lochem slaat wederom in als een bom. Zowel gebruikers, verenigingen, medewerkers als financiers (de gemeente) zijn niet gebaat bij een dergelijke ontwikkeling. De gebeurtenissen in Lochem staan echter niet op zichzelf. Vele gemeenten worstelen met de vraag of het in stand houden van een zwemvoorziening wel financieel verantwoord is.

Zoals zo vaak is de oorzaak van de problematiek een rechtstreeks gevolg van de wijze waarop de exploitatie van zwemvoorzieningen tot stand is gekomen. De oplossing is dan ook niet het voortborduren op de oorspronkelijke uitgangspunten, maar juist een verandering naar een model dat rekening houdt met de wereld om ons heen.

Veel zwembaden zijn ontstaan in een periode waarin er voldoende middelen aanwezig waren om het zwembad te bouwen en eventuele tekorten elk jaar weer aan te zuiveren. In de jaren '90 werd duidelijk dat deze weg niet meer begaanbaar was. Er zijn nieuwe exploitatievormen gezocht, die de risico's voor de gemeenten moesten beperken. Er werden lokale

■ Zwembad en recreatiecentrum de Beemd in Lochem. Ronald ter Hoeven pleit voor frequenter inschakelen van andere organisaties om de voorziening te behouden. Hij denkt daarbij aan scholen, zorgverleners, fitnesscentra en verenigingen, die het zwembad huren. foto Martin Vink

stichtingen opgericht, er had privatisering plaats en lokale ondernemers gingen met de gemeente een PPS (Publiek Private Samenwerking)-constructie aan. Twee decennia verder blijkt ook dit model niet de oplossing. Gemeenten lopen nog steeds tegen enorme kosten aan en aan het einde van de rit blijkt ook het beloofde 'ontzorgen' van de gemeente een wassen neus. Met andere woorden: de financiële risico's blijven altijd voor rekening van

de gemeente. Het logische gevolg is dat gemeenten massaal op het punt staan zwemvoorzieningen te sluiten of drastisch de subsidie te korten.

Is er dan nog toekomst voor het zwemmen in Nederland? Jazeker. Een zwembad is per definitie een nuttige maatschappelijke voorziening. Een groot deel van de activiteiten is gericht op taken als veiligheid (zwemles), gezondheid (sport, ouderen, banen zwemmen) en recreatie (gezinszwem-

men). Deze activiteiten worden traditioneel voor een belangrijk deel aangeboden door de exploitant van het zwembad.

Als maatschappelijke voorziening staat een zwembad in het midden van de samenleving. Dit betekent dat er actieve verbindingen moeten worden gelegd met alle mogelijke organisaties in de lokale omgeving. Activiteiten worden aangeboden door lokale scholen, zorgverleners, fitnesscentra en verenigingen, die het zwembad huren.

Die daarmee hun eigen bezoekers meenemen naar het zwembad. De houder van het zwembad - in het ideale geval een maatschappelijke onderneming met de gemeente als aandeelhouder - heeft alleen het faciliteren van het gebruik als taak. Daarnaast kan de gemeente haar doelstellingen realiseren in samenwerking met het zwembad. Het belangrijkste verschil ten opzichte van het huidige model blijft echter dat deze activiteiten door andere organisaties worden aangeboden, waardoor een grotere flexibiliteit gerealiseerd wordt.

Het voordeel voor gemeenten is dat er door het aandeelhouder-schap financieel inzicht ontstaat en regie gevoerd kan worden op de organisatie. Geen achterkamertjespolitiek of onduidelijke geldstromen, maar volledige transparantie. Door goed samen te werken met lokale organisaties, ontstaat een effectieve en efficiënte zwembadorganisatie.

Ronald ter Hoeven is voormalig directeur van het Nationaal Platform Zwembaden (NRZ) en maakt nu deel uit van Novum NeXu (nieuwe verbinding), een organisatie die bestaat uit professionals die op basis van het creëren van maatschappelijke waarde zwembaden en andere maatschappelijke voorzieningen in stand wil houden, tegen zo laag mogelijke kosten voor de samenleving.